

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PZH-2019-676731143
DOS-2016-0008087

Bijlagen
-

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Behandelaanbod motie 821 - Onderzoek regionaal
dalproduct

Geachte Statenleden,

Provinciale Staten hebben op 27 juni 2018 in motie 821 gevraagd om “met de vervoerders en de MRDH de mogelijkheid van een Regio Abonnement met daltarieven te onderzoeken en indien mogelijk een voorstel te doen voor de spoedige invoering hiervan”. Deze motie is mede ingediend naar aanleiding van het overleg van Provinciale Staten met de vervoerders op 22 november 2017, waarin een aantal actuele thema’s rond het openbaar vervoer zijn besproken. In dit overleg werd vanuit de vervoerders aangegeven dat een tariefverlaging in de spits niet gewenst is, maar dat een korting voor de daluren wel zou kunnen helpen om meer spreiding te krijgen over de dag. Op deze wijze zou de capaciteit overdag beter kunnen worden benut. Deze vraag is voorgelegd aan alle betrokken partijen.

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

Vanuit de MRDH wordt aangegeven dat er thans een nieuw OV-tarievenkader in ontwikkeling is, dat ruimte én richting moet gaan geven aan de ontwikkeling van tarieven en reisproducten, als uitwerking van het MRDH tarievenhuis. Verwachting is dat hierover in Q2 van 2019 zal worden besloten. Belangrijk beleidsmatig uitgangspunt wordt daarbij gevormd door de bereikbaarheidsdoelstellingen uit de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid (UAB). Nieuwe producten (of de impact daarvan) – waaronder een eventueel dalkortingproduct - zullen daar aan getoetst moeten worden. Belangrijk in aanvulling daarop is te constateren dat het gebruik van het OV in de MDRH sterk groeit, wat invloed heeft op de huidige capaciteit en tegelijk nieuwe investeringen op de (middel)lange termijn noodzakelijk maakt. Een eventueel nieuw (dal)product zal in deze context beoordeeld moeten worden.

Overwegingen vervoerders

De vervoerders geven een aantal overwegingen bij de mogelijkheden voor een dalproduct.

Een dalproduct voor incidentele reizigers

De vervoerders geven aan dat een dalproduct gericht op incidentele reizigers of specifieke doelgroepen, die de mogelijkheid hebben om in de daluren te reizen, interessant kan zijn. Daar zijn positieve ervaringen mee. Deze reizigersgroep is eerder te interesseren om in de daluren te reizen en vormt potentieel een aanzienlijke doelgroep. Daarbij kunnen ook nieuwe reizigers worden verleid gebruik te maken van het OV. In de nieuwe concessie Drechtsteden Molenlanden Gorinchem (voormalige DAV-concessie) worden twee dalabonnementen gevoerd (Dal vrij, Dal voordeel).

Hierbij wordt aangetekend dat het OV aan de vooravond staat van een aantal grote veranderingen in de betaalmogelijkheden in het OV, zoals contactloos betalen en achteraf betalen. In de provincie Zuid-Holland bereiden alle vervoerders op dit moment een pilot met achteraf betalen voor die voor 2019 staat gepland. De vervoerders vinden het logischer een dergelijke dalpropositie te onderzoeken in relatie met het ontwikkelen van achteraf betalen. Dat betekent echter wel dat een spoedige invoering niet haalbaar is.

Een dalproduct voor frequente reizigers

Over het algemeen wordt door de vervoerders aangegeven het niet logisch te vinden om een dalproduct te ontwikkelen voor frequente reizigers. Dalreizigers zijn over het algemeen minder frequente reizigers. Hierdoor is volgens de vervoerders het huidige Regio abonnement, dat is gericht op frequente reizigers, geen logische formule om in een dalvariant aan te bieden. Het aantal reizigers dat uitsluitend in het dal reist (zowel heen als terug, zeker als er ook een middagspits wordt gedefinieerd) is over het algemeen gering in aantal, waardoor het de verwachting is dat een dalproduct gericht op frequente reizigers niet of nauwelijks zal worden gekocht. Het huidige Regio abonnement wordt overwegend gebruikt door frequente spitsreizigers.

Er is weinig optimisme over de mogelijkheden spitsreizigers daadwerkelijk te verleiden om in de daluren te reizen. Dat laat het reismotief in de spits in veel gevallen niet toe. Eerdere ervaringen laten dat ook zien. Slechts een beperkte groep reizigers zal hier gevoelig voor zijn. Om een verschuiving naar de daluren te realiseren is daarbij een aanzienlijk prijseffect noodzakelijk. Dat betekent een flinke korting in de daluren en daarmee opbrengstderving voor de vervoerders. Deze dient dan gecompenseerd te worden door een prijsverhoging in de spits (of door de concessieverlener). Bovendien krijgen reizigers die nu al in de dalperiode reizen ook extra korting, hetgeen de opbrengstderving vergroot.

Aangegeven wordt dat er met name in de grootstedelijke gebieden nauwelijks sprake is van daluren. Tussen de ochtend- en avondspits is er nog steeds een grote stroom reizigers. Een flinke toename in de reizigersaantallen in het dal overdag zou een verhoging van de voertuiginzet kunnen vereisen en daarmee ook extra exploitatiekosten. Pas in de loop van de avond wordt het in deze gebieden aanzienlijk rustiger en is er sprake van overcapaciteit.

Vervoerders zeggen te streven naar een beperkt en eenvoudig aanbod aan proposities en zijn terughoudend met het introduceren van nieuwe producten. Ook zijn er nog een aantal praktische vragen te beantwoorden: wat is het voor soort abonnement, welke korting wordt er gegeven en welke opbrengstderving is er te verwachten? Er wordt ook de zorg geuit dat een dergelijk product mogelijk lastig uitlegbaar is aan reizigers. Er komt een productformule bij met mogelijk een groot aantal (zone) varianten. Ook kan de overgang van spits naar dal en andersom leiden tot vragen en klachten.

De vervoerders geven aan dat een dalproduct technisch complex is aangezien er bij de vervoerders verschillende systemen zijn met uiteenlopende business rules. Een differentiatie binnen het Regio abonnement naar spits en dal is niet mogelijk, dus het zou moeten gaan om een kortingsproduct.

Conclusie

Er is draagvlak bij de vervoerders voor een dalproduct dat zich richt op incidentele reizigers of specifieke doelgroepen, die de mogelijkheid hebben om in de daluren te reizen. In potentie is dit een omvangrijke groep. Daarbij kunnen ook nieuwe reizigers worden verleid gebruik te maken van het OV. Ook MRDH vindt dit een optie die het onderzoeken waard is. Er wordt de suggestie gedaan de mogelijkheid van een dalkorting te onderzoeken in relatie tot de nieuwe betaalwijzen in het OV, zoals achteraf betalen waarmee in 2019 een proef gepland staat in Zuid-Holland. Dit voorkomt dat er een nieuw product wordt geïntroduceerd in het toch al vrij onoverzichtelijke palet aan tarieven en producten. Het zal evenwel nog enige tijd duren voordat dit mogelijk zal zijn.

De vervoerders geven aan weinig te zien in een dalkorting voor frequente reizigers, die nu overwegend in de spits reizen. Het huidige Regio abonnement wordt overwegend gebruikt door frequente spitsreizigers. Ze verwachten weinig verschuiving van spits naar dal doordat de meeste frequente reizigers in de spits niet de mogelijkheid hebben op een ander tijdstip te reizen. Een dalkortingproduct naar analogie van het huidige Regio abonnement ligt om deze reden volgens de vervoerders niet voor de hand. Er zal om effect te sorteren sprake moeten zijn van een aanzienlijk prijsverschil tussen spits en dal. Om opbrengstneutraal te zijn dienen de spitstarieven te worden verhoogd, de eventuele reizigersgroei in de dalperiode zal niet voldoende zijn om opbrengstderving te compenseren. Ook worden er kanttekeningen geplaatst bij de uitlegbaarheid aan de reizigers, mede vanwege de overgangen tussen spits en dal, zeker indien er ook sprake is van een middagspits. Technisch is een dalproduct complex maar wel haalbaar, mits gebaseerd op een kortingsproduct.

De conclusie is dat de provincie de productformule van een dalproduct zal inbrengen in de gesprekken met de MRDH over het OV tarievenkader dat zij thans ontwikkelen. Het heeft op dit moment weinig meerwaarde om als provincie eigenstandig een dergelijk product verder te ontwikkelen.

Wij gaan ervan uit op deze wijze een goede invulling te geven aan motie 821.

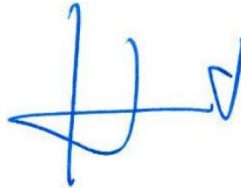
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. H.M.M. Koek

voorzitter,

drs. J. Smit